

9.2.6

Presentació del *Diccionari de sinònims en línia* d'Albert Jané

(Versió 1, 20.5.2016; preparada per Marta Llobet i Josep M. Mestres)

Biblioteca Central d'Igualada, 21 de maig de 2016

SUMARI

Introducció

1. Tipus de consulta
 - 1.1. La consulta general
 - 1.1.1. La cerca arreu
 - 1.1.2. La cerca a l'entrada
 - 1.2. La consulta per funció sintàctica
 - 1.2.1. La cerca arreu
2. Presentació dels resultats de les cerques
 - 2.1. Disposició tipogràfica de les formes femenines i de les remissions
 - 2.2. Ordenació de les formes verbals
 - 2.3. Observacions sobre la ce i la ce trencada i les marques diacrítics
 - 2.4. Abreviatura i desplegament de la categoria lexicogramatical de l'entrada
 - 2.5. Lemes i sinònims no catalans ni catalanitzats
 - 2.6. Enllaç dels lemes al DIEC2, al DCVB, al CiT i al DDLC
 - 2.7. Marques valoratives
 - 2.8. Notes de restricció d'ús
 - 2.9. Variants gràfiques de les entrades i dels sinònims
3. Cerques especials
 - 3.1. Recompte de tots els articles del DICCIONARI DE SINÒNIMS en un moment determinat
 - 3.2. Recompte de les entrades que fan una funció sintàctica determinada
 - 3.3. Localització i recompte de tots els lemes i sinònims que són manlleus
 - 3.4. Localització i recompte de les entrades que tenen remissions a altres articles
 - 3.5. Localització o recompte de tots els verbs reflexius i recíprocs
 - 3.6. Localització o recompte de sinònims acabats en una cadena de caràcters determinada

Introducció

La tercera edició del *DICCIONARI DE SINÒNIMS* és el fruit d'una iniciativa de la vicepresidenta de la Secció Filològica, Mariàngela Vilallonga, i té per finalitat posar en línia un diccionari de sinònims de qualitat que sigui d'accés lliure en el web de l'IEC.

El punt de partida de l'obra ha estat el text en paper de la segona edició, publicada per l'editorial Barcanova l'any 1995, que contenia un total de 26.500 articles; la primera edició havia estat publicada per l'editorial Aedos l'any 1972, amb una extensió similar i un contingut gairebé idèntic. Per les èpoques en què foren realitzades les dues edicions, no se n'han conservat fitxers informàtics de cap classe.

La tercera edició, en línia, del *DICCIONARI DE SINÒNIMS* d'Albert Jané (DSIN) disposa essencialment de les mateixes informacions de què constaven les dues primeres edicions en paper: cada article del diccionari consta d'una entrada (el lema, que és la forma que la identifica i encapçala) i d'una o diverses llistes de sinònims, disposades per accepcions (els diferents sentits o significats de l'entrada). Aquesta edició, però, hi afegeix altres informacions, com ara la categoria lexicogramatical, adscripció que ha portat a crear homògrafs de les entrades que funcionen amb categories diferents.

Amb vista a aquesta tercera edició —que és únicament en línia—, la qual pot arribar a tota la comunitat lingüística des del primer moment gràcies a Internet, ha calgut dur a terme un conjunt de treballs que han permès traslladar les dades del mer paper a una aplicació informàtica flexible que facilités les consultes per Internet. Santiago Muxach, cap del Servei de Recursos Digitals de l'IEC, s'ha encarregat d'escanejar totes les pàgines de la segona edició del diccionari, les quals han estat sotmeses posteriorment a un reconeixedor òptic de caràcters (OCR), operació que ha fet possible passar el que només era una imatge a un fitxer de text més o menys estructurat.

El pas següent ha estat comprovar que el text escanejat es corresponia totalment amb l'original de la segona edició; aquesta tasca i les que han seguit han anat a càrrec, sobretot, de la correctora de textos Marta Llobet, col·laboradora externa del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC, la qual de seguida s'adonà que calia actualitzar l'ortografia d'algunes paraules, pel temps que havia transcorregut des de la segona edició i per les novetats que comportà en aquest sentit l'aparició, per la tardor del 1995, del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, especialment pel que fa a l'ús del guionet i al canvi d'algunes lletres (*sots-llogater* > *sotsllogater*, *driade* > *driada*, *eixarmins* > *eixermims*, *ahuc* > *aiïc*, per exemple).

Pel que fa a aquesta edició en línia, la correctora i el cap del Servei de Correcció Lingüística han hagut de prendre decisions de caire estructural amb el vistiplau de l'autor: s'han numerat les entrades homògrafes i les diverses accepcions dels articles que en tenen més d'una; s'han

distribuït les accepcions en articles diferents que tenen la mateixa entrada (amb homògrafs numerats consecutivament) segons la categoria lexicogramatical que es podia inferir de la llista de sinònims que les constituïen (s'han mantingut, però, els homògrafs amb la mateixa categoria procedents de la segona edició del diccionari en paper); s'han afegit les formes femenines dels adjectius, dels noms masculins i dels indefinits que figuraven en la segona edició del diccionari, tant a les entrades com a les sèries de sinònims; s'han agrupat les categories lexicogramaticals en funcions sintàctiques per tal de poder posar restriccions a les cerques que, altrament, podrien donar resultats excessius en nombre (el sinònim ha de complir el requisit de fer la mateixa funció sintàctica o sintagmàtica que el mot al qual ha de substituir); s'ha creat un camp d'ordenació alfabètica pel sistema discontinu amb partícules perquè els articles quedin ben endreçats per l'entrada quan es llisten com a resultat d'una consulta, i s'han dut a terme altres tasques menors amb la finalitat de facilitar les cerques i l'obtenció dels resultats esperats. Només cal dir que cada registre de la base de dades definitiva, creada inicialment amb l'aplicació MS Excel®, consta de vint-i-un camps (incloent-hi el número de registre), nou dels quals són de treball i el contingut llur no és visible.

Categories lèxiques

<i>Classe</i>	<i>Subclasse</i>	<i>Exemples</i>
Nom		<i>aixada, apotecari, atuell, padrina</i>
Adjectiu		<i>agre, alodial, ansiós, atrabiliària</i>
Pronom	pronon personal	<i>jo, tu, ell, ella, nosaltres, vosaltres, li, el, la</i>
	pronon neutre	<i>ho</i>
	pronon adverbial	<i>en, hi</i>
	pronon interrogatiu	<i>qui, què</i>
	pronon relatiu	<i>qui, que, el qual, la qual, on</i>
Determinant	article	<i>el, la, en, na, els, les, un, una, uns, unes</i>
	demonstratiu	<i>aquest, aquesta, aqueix, aqueixa, això, allò</i>
	possessiu	<i>meu, meva, teu, teva, seu, llur, mon, ma, ton, ta, son, sa</i>
	interrogatiu i exclamatiu <i>quin</i>	<i>quin, quina, quins, quines</i>
	relatiu compost <i>el qual</i>	<i>el qual, la qual, els quals, les quals</i>
Quantificador	numeral	<i>u, un, dos, tres, primer, primera, segon, segona, mig, mitja, dotzena, doble, triple</i>
	quantitatiu	<i>bastant, qui-sap-lo, gaire, menys, que</i>
	indefinit	<i>algun, cert, tot, cadascun, tothom</i>
Verb		<i>adornar, apel·lar, batre's, bescomptar-se</i>
Adverbi		<i>feblement, avui, finalment, altrament</i>
Preposició		<i>a, dins, per, damunt</i>
Conjunció		<i>perquè, altrament, mentre</i>
Interjecció		(Vegeu les unitats fraseològiques)
Oració		(Vegeu les unitats fraseològiques)

Pel que fa a les categories lexicogramaticals, aquesta tercera edició ha partit de les categories lèxiques fixades per la nova gramàtica normativa i, a més, ha tingut en compte els avenços que hi ha hagut en fraseologia quant a les unitats fraseològiques (és a dir, unitats pluriverbals o equivalents). En els dos quadres que segueixen, es pot veure la classificació de categories lèxiques i d'unitats fraseològiques emprades.

Unitats fraseològiques

<i>Classe</i>	<i>Subclasse</i>	<i>Exemples</i>
Concurrència	concurrència nominal (I): [Det +] N + {Adj / [Prep +] N}	<i>desig ardent, situació límit, tancament hermètic, programa de mà</i>
	concurrència nominal (II): [Det +] N + Prep + [Det +] N	<i>manat de troques, rajola de xocolata</i>
	concurrència adjectival: Adv + Adj / Adj + Adv	<i>visiblement afectat, oposat diametralment</i>
	concurrència verbal (I): V + [Det +] N _{subj}	<i>salpar un vaixell, declarar-se una epidèmia</i>
	concurrència verbal (II): V + [Prep +] [Det +] N _{obj}	<i>esmenar un error, desenvolupar un càrrec</i>
	concurrència verbal (III): V + Adv	<i>disparar indiscriminadament, riure estrepitosament</i>
	concurrència verbal (IV): V + Adj	<i>anar mudat, posar-se malalt</i>
Locució	locució nominal	<i>gata maula, meló de moro, taula rodona</i>
	locució adjectival	<i>sa i estalvi, curt de gambals</i>
	locució verbal	<i>prendre part [en una cosa], mamar-se el dit</i>
	locució adverbial	<i>demà passat, l'any de la picor</i>
	locució prepositiva	<i>per mitjà de, mercès a</i>
	locució conjuntiva	<i>per tal que, encara que</i>
	locució clausal	<i>fer-se [una cosa] una muntanya [a algú], com Déu mana</i>
Enunciat fraseològic	parèmia	<i>qui no corre, vola; al juny, la falç al puny</i>
	fórmula rutinària	<i>a reveure, us saludo atentament, per molts anys[!], alerta[!]</i>

D'acord amb aquesta segona classificació, la *concurrència* (o *col·locació*) és un sintagma aparentment lliure, generat amb regles sintàctiques, que presenta un cert grau de restricció combinatòria determinat per l'ús; mentre que la *locució* és una construcció fixa formada per un grup de mots que té una significació unitària i, en general, equival a un element únic capaç de desenvolupar una funció oracional determinada.

Pel que fa a l'*enunciat fraseològic*, aquesta construcció constitueix un acte de parla que presenta fixació interna (material i de contingut) i externa; és una unitat de comunicació

mínima que conté un enunciat complet i que pot dependre d'una situació discursiva determinada. Els enunciats fraseològics es divideixen en *parèmies*, que tenen un significat referencial i gaudeixen d'autonomia textual, i *fórmules rutinàries*, que tenen un significat de caire social, expressiu o discursiu fonamentalment i obeeixen a situacions i circumstàncies concretes. Dins les fórmules rutinàries hi ha les anomenades tradicionalment *interjeccions* (com ara *per molts anys!*, *alerta!*), les quals s'han mantingut en aquest diccionari com una subcategoria i com una funció específiques, atès el pes que tenen aquestes fórmules en el diccionari i en el discurs en general.

La llista completa de les funcions sintàctiques (o sintagmàtiques) possibles és la següent:

Funcions sintàctiques

<i>Funció</i>	<i>Categories lexicogramaticals que engloba</i>
nominal	nom
adjectival	adjectiu
pronominal	pronom
determinant	determinant
quantificadora	quantificador
verbal	verb
prepositiva	preposició
adverbial	adverbi
conjuntiva	conjunció
interjectiva	interjecció (enunciat fraseològic que és una fórmula rutinària de valor interjectiu)
oracional	oració, locució clausal i enunciat fraseològic (altre que la fórmula rutinària de valor interjectiu)
paremial	parèmia (enunciat fraseològic de valor específic, citació o refrany —aquest darrer inclou el proverbi, l'aforisme, la sentència i l'adagi—; en aquest diccionari, de moment l'hem inclosa dins la funció oracional)
formulària	fórmula rutinària (enunciat fraseològic que pot ser discursiu o psicosocial; en aquest diccionari, de moment l'hem inclosa dins la funció oracional, però n'hem exclòs, per raons pràctiques, la que té valor interjectiu)

En la revisió sistemàtica de tots els mots i expressions del diccionari han aparegut un nombre considerable de casos que no figuren en el diccionari normatiu actual, però que, des d'un punt de vista etimològic, ortogràfic, morfològic i d'ús semblen perfectament acceptables. Per tal de no incórrer en una possible subjectivitat de les tres persones que han preparat

l'edició, s'acordà de constituir un corpus d'exclusió (que, en aquest cas concret, és de fet un «corpus d'inclusió»), format pel *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC (<http://dlc.iec.cat>), el *Diccionari.cat* d'Enciclopèdia Catalana (<http://www.diccionari.cat>), el *Diccionari català-valencià-balear* d'Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll (<http://dcvb.iecat.net>) i el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* de l'IEC (<http://dcc.iec.cat>): tot mot o expressió que figura en una d'aquestes obres sense cap indicació d'incorrecció o de manlleu poc recomanable ha estat admesa d'antuvi. Els mots i les expressions no consignats en cap d'aquestes obres han estat sotmesos a la decisió de l'autor, juntament amb alguna proposta de substitució normativa, sempre que ha escaigut. Així, s'ha revisat cadascun dels mots i sintagmes diferents que conté aquesta obra lexicogràfica (sense tenir en compte les formes femenines, corresponents a adjectius, a noms i a indefinits) que s'han afegit respecte a la segona edició.

La intervenció del Servei de Recursos Digitals ha estat també decisiva pel que fa a la programació que ha fet possible aquest diccionari digital tal com es pot veure i consultar. D'altra banda, els dubtes sorgits i les eventuais propostes formulades quant al contingut de l'obra s'han anat resolent en múltiples sessions amb l'autor durant el procés de correcció i edició, que ha durat nou mesos en conjunt.

La present edició del **DICCIONARI DE SINÒNIMS**, en el moment d'ésser oberta al públic en línia (desembre del 2015), conté 33.025 formes diferents aplegades en 27.542 articles, amb un total de 34.377 accepcions (sentits) diferents; els articles tenen entre una i tretze accepcions (*passar*), i un 18 % dels articles contenen més d'una accepció. D'altra banda, hi ha 1.475 lemes que tenen homògrafs, amb un total de 3.144 formes amb homografia; els homògrafs varien d'un a cinc, a més del lema principal (*coral*).

1. Tipus de consulta

El programari del **DICCIONARI DE SINÒNIMS** permet de fer dos tipus de consulta, que en la interfície podem veure representades segons el quadre següent.

Consulta general 1.1.

Cerca arreu

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica 1.2.

Funció Cerca arreu

1.1. La consulta general

La consulta general permet fer dos tipus de cerca: la cerca arreu i la cerca a l'entrada.

1.1.1. La cerca arreu

La cerca arreu de la consulta general és la més exhaustiva, i troba articles que contenen la cadena de caràcters que li hem demanat, tant a l'entrada com a la llista de sinònims.

En l'exemple següent hem buscat la cadena de caràcters *costum*, i el programari mostra la llista d'articles (disposada a la dreta del quadre de consulta) en què figura aquesta cadena de caràcters, il·luminada de color blau per a facilitar-ne la localització.

La **forma del femení de les entrades i dels sinònims** que en tenen figura sistemàticament en el cos del diccionari, raó per la qual es pot trobar arreu, juntament amb la forma masculina corresponent. En el cas de les entrades, la forma masculina es disposa seguida de la femenina i separada per una pleca o barra vertical, i pel que fa als sinònims, la forma o les formes femenines figuren en un bloc situat a sota del bloc de sinònims que anomenem *principal*, corresponent, generalment, a les formes masculines i singulars.

The screenshot shows a search interface with the following elements:

- Search Panel (Left):**
 - Section: **Consulta general**
 - Input field: **esglaiadora**
 - Buttons: **Cerca arreu** (highlighted in red), **Cerca a l'entrada**
 - Section: **Consulta per funció sintàctica**
 - Input field: **Funció**
 - Buttons: **Cerca arreu**
 - Result: **Hi ha 10 articles que contenen «esglaiadora»**
- Search Results (Right):**
 - aterridor | aterridora** *adj.* » DIEC2 | DCVB | CIT
espantós, terrorífic, horrible, esglaiador, terrible.
espantosa, terrorífica, horrible, **esglaiadora**, terrible.
 - basardós | basardosa** *adj.* » DIEC2 | DCVB | CIT
esglaiador, feréstec, paorós.
esglaiadora, feréstega, paorosa.
 - esfereïdor | esfereïdora** *adj.* » DIEC2 | DCVB | CIT
escruixidor, esgarriós, esborronador, esglaiador, esglaiós, espantable, espantador, espantós, espaordidor, espaordible, espaventable, espaventós, colpidor, horrible, horrorós, horripilant, paorós.
escruixidora, esgarrifosa, esborronadora, **esglaiadora**, esglaiosa, espantable, espantadora, espantosa, espaordidora, espaordible, espaventable, espaventosa, colpidora, horrible, horripilant, horrorosa, paorosa.
 - esglaiador | esglaiadora** *adj.* » DIEC2 | DCVB | CIT
esglaiós, esfereïdor, escruixidor, esborronador, espantable, espantador, espantós, espaordidor, espaordible, espaventable, espaventós, colpidor, horrible, horripilant, horrorós, paorós.
esglaiosa, esfereïdora, escruixidora, esborronadora, espantable, espantadora, espantosa, espaordidora, espaordible, espaventable, espaventosa, colpidora, horrible, horripilant, horrorosa, paorosa.

Si es busca un mot masculí i el diccionari conté també el femení morfològic corresponent (sempre que no tinguin un sentit diferent) disposat en una entrada separada, es mostren tots els articles masculins i femenins, però en els femenins no es pot veure cap fragment il·luminat. Això mateix passa a la inversa.

Consulta general

abat

Conté

Consulta per funció sintàctica

Funció

Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 112 que contenen «abat»

abadessa *f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
superiora, priora.

abaixar *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
abatre, acalar, acotar, ajupir, ajeure, arranar, descendir, inclinar, reduir, minvar, baixar, rebaixar, abaratir, disminuir, decreïxer, atenuar.

abat *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
prior, superior, guardià, provincial.
priora/prioressa, superiora, guardiana, provincial.

abatiment *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
aclaparament, debilitat, impotència, prostració, marasme, aixafament, aplanament, cansament, decaïment, llanguiment, llangor, aflicció, consternació, capolament, desconhort, tristor, torbació, decandiment, extenuació, depressió.

Consulta general

abadessa

Conté

Consulta per funció sintàctica

Funció

Hi ha 6 articles que contenen «abadessa»

.....

abadessa *f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
superiora, priora.

abat *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
prior, superior, guardià, provincial.
priora/prioressa, superiora, guardiana, provincial.

prelat | prelada *m. i f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
superior, prior, abat, bisbe, arquebisbe.
superiora, priora/prioressa, abadessa, bisbessa, arquebisbessa.

prior *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
1. abat, superior, guardià, prelat.
2. majordom, preposít.
1. abadessa, superiora, guardiana, prelada.
2. majordoma, prepòsita.

Consulta general

costum

Conté

Consulta per funció sintàctica

Funció

Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 82 que contenen «costum»

aclimatar *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
acostumar, habitar, arrelar, adaptar, naturalitzar, avesar, familiaritzar.

acostumament *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
habitualement, familiarització.

acostumar *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
1. habitar, avesar, acarrerar, familiaritzar, ensenyar, ensinistrar.
2. soler, tenir per costum.

acostumar-se *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
fer-se, estilar-se.

acostumat | acostumada *adj.* » DIEC2 | DCVB | CIT
habitual, usual, periòdic, normal, regular, ordinari, sòlit.
habitual, usual, periòdica, normal, regular, ordinària, sòlita.

Per bé que els mots del diccionari no han estat lematitzats i que el lema que figura com a entrada es correspon amb la forma del masculí singular com passa en els diccionaris generals, en el **DICCIONARI DE SINÒNIMS** es poden trobar també formes flexionades a partir del lema, com ara les del femení.

Pel que fa a la **forma del plural de les entrades i dels sinònims**, tot i que no s'ha recollit d'antuvi a la base de dades, hi ha casos excepcionals en què mitjançant la cerca de la forma en plural es pot trobar la forma en singular corresponent, com passa amb *calés* i *calé*.

Aquesta consideració, així com les que segueixen a continuació en aquest mateix apartat, també és vàlida per als altres tipus de cerca que ofereix el **DICCIONARI DE SINÒNIMS**.

The screenshot shows the search interface for the word "calés". The search bar contains "calés" and the button "Cerca arreu" is highlighted with a red box. Below the search bar, there are options for "Conté" and "Cerca a l'entrada". The search results are displayed on the right side of the interface. The first result is "cabals m. pl. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "diners, calés, pistrincs." The second result is "calé m. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "diner." The third result is "cèntims m. pl. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "diners, calés." The fourth result is "diner m. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "moneda, efectiu, numerari, calé, cabal, capital, hisenda, fortuna, metàl·lic, bossa, pecúnia, peculí, panís, doblers, pistrincs." At the bottom of the search results, it says "Hi ha 7 articles que contenen «calés»".

Igualment, en d'altres casos justificats, mitjançant la cerca de la forma en singular es pot trobar també la forma en plural corresponent, com passa amb *ínfula* i *ínfules*.

És per això que si busquem un mot en singular però l'article només conté aquest mot en plural, es mostra l'article però sovint no es pot veure cap fragment il·luminat perquè no hi ha cap fragment visible que hi coincideixi exactament.

The screenshot shows the search interface for the word "ínfula". The search bar contains "ínfula" and the button "Cerca arreu" is highlighted with a red box. Below the search bar, there are options for "Conté" and "Cerca a l'entrada". The search results are displayed on the right side of the interface. The first result is "ínfula f. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "cinta." The second result is "ínfules f. pl. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "presumpció, vanitat, arrogància, urc, fanfàrria, fatxenda, pretensions." The third result is "vanitat f. » DIEC2 | DCVB | CIT" with the sub-entry "1. inutilitat, buidor, vacuïtat, futilitat, banalitat, frivolitat. 2. orgull, vanaglòria, supèrbia, arrogància, urc, presumpció, envaniment, faroneria, fatuïtat, petulància, altivesa, jactància, ufana, ostentació, pompa, ínfules, fatxenderia, fanfàrria, immodèstia, suficiència, presumptuositat." At the bottom of the search results, it says "Hi ha 3 articles que contenen «ínfula»".

Les **entrades formades per més d'un mot** es poden cercar per l'expressió sencera o pel mot que fa de nucli sintàctic del sintagma, per bé que el nombre de resultats tendeix a créixer com més breu és la cadena de caràcters que se cerca, tal com observem en l'exemple següent.

The screenshot shows a search interface with two main sections. The top section, 'Consulta general', has a search box containing 'costat' and a 'Cerca arreu' button. Below it is a 'Conté' dropdown menu and a 'Cerca a l'entrada' button. The bottom section, 'Consulta per funció sintàctica', has an empty search box, a 'Funció' dropdown menu, and a 'Cerca arreu' button. A red box highlights the search results: 'Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 40 que contenen «costat»'. Below this are 'Següents' and 'Darrers' buttons. To the right of the search interface, there are four entries for the word 'costat':

- a prop¹ loc. prep.** » DIEC2 | DCVB | CIT (seguit de la preposició de o d'un possessiu) a la vora, a la vora de, al **costat**, al **costat** de.
- a prop² loc. adv.** » DIEC2 | DCVB | CIT a la vora, al **costat**.
- acompanyar v.** » DIEC2 | DCVB | CIT 1. escortar, custodiar, protegir, guiar, fer **costat**, guardar, conduir, assistir, sostenir. 2. ajuntar, incloure.
- adherent adj.** » DIEC2 | DCVB | CIT unit, **acostat**, enganxós, adhesiu, annex, lligat, juxtaposat, agafat, agafatós, aglutinant. unida, acostada, enganxosa, adhesiva, annexa, lligada, juxtaposada, agafada, agafatosa, aglutinant.
- adjacent adj.** » DIEC2 | DCVB | CIT tocant, contigu, fronterer, limítrof, immediat, veí, proper, **acostat**, annex, pròxim. tocant, contigua, fronterera, limítrofa, immediata, veïna, propera, acostada, annexa, pròxima.

The screenshot shows the same search interface as above, but with 'al costat' entered in the search box. The search results are: 'Hi ha 10 articles que contenen «al costat»'. To the right, the entries are:

- a prop¹ loc. prep.** » DIEC2 | DCVB | CIT (seguit de la preposició de o d'un possessiu) a la vora, a la vora de, **al costat**, **al costat** de.
- a prop² loc. adv.** » DIEC2 | DCVB | CIT a la vora, **al costat**.
- al costat loc. prep.** » DIEC2 | DCVB | CIT (seguit de la preposició de o d'un possessiu) a prop, a prop de, prop, prop de.

1.1.2. La cerca a l'entrada

La cerca a l'entrada de la consulta general permet trobar totes les entrades (però no els sinònims) que compleixen una d'aquestes condicions:

- que contenen una cadena de caràcters determinada («Conté»);
- que comencen per una cadena de caràcters determinada («Comença per»);
- que acaben en una cadena de caràcters determinada («Acaba en»).

Consulta general

Conté
 Comença per
 Acaba en

Consulta per funció sintàctica

En l'exemple que segueix, hem cercat les entrades que contenen la cadena de caràcters *aire*.

Consulta general

Conté
 Comença per
 Acaba en

Consulta per funció sintàctica

Hi ha 168 entrades amb la forma «aire»

a l'aire lliure *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 a cel descobert, a camp ras, a camp obert.

abellaire *m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 apicultor.
 apicultora.

aire *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 1. gas, fluid.
 2. atmosfera, airecel, cel.
 3. clima, ambient.
 4. vent, oratge, ora, oratjol, oreig, brisa, airina, marinada, ventijol.
 5. aparença, aspecte, actitud, posat, maneres, capteniment, comportament.
 6. cançó, tonada, melodia, cant.
 7. alè, alenada, baf, buf, bufera, esbufec, exhalació.

airecel *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 aire, atmosfera.

A continuació, en un altre exemple, hem restringit la cerca a les entrades que comencen per la cadena de caràcters *alt*.

Consulta general

Conté
Comença per
Acaba en

Cerca arreu

alt

Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

Funció

Cerca arreu

Hi ha **46** entrades que comencen per «alt»

alt¹ | **alta** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

1. elevat, gran, alterós, crescut, llarg, colossal, gegant, gegantí, agegantat, destacat, dominant, eminent, encimbellat, espigat, superior, predominant, prominent, preeminent, culminant.
2. fort, car.

1. elevada, gran, alterosa, crescuda, llarga, colossal, gegant, gegantina, agegantada, destacada, dominant, eminent, encimbellada, espigada, superior, predominant, prominent, preeminent, culminant.
2. forta, cara.

alt² *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

1. altura, alçària, alçada, altitud.
2. eminència, cim, puig, punta, turó, pic.

alta *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

ingrés, matrícula, entrada, inscripció, allistament.

altar *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

1. ara, taula, tabernacle.
2. església.

Tal com hem observat abans, com més llarga o inusual en la llengua catalana sigui la cadena de caràcters que introduïm al quadre de consultes, més afinada serà la cerca i, per tant, obtindrem menys resultats, com en el cas següent.

Consulta general

Conté
Comença per
Acaba en

Cerca arreu

ko

Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

Funció

Cerca arreu

Hi ha **2** entrades que comencen per «ko»

koiné *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

llengua comuna, llengua vulgar, estàndard.

kopek *m.* [rus] >> DIEC2 | DCVB | CIT

copec.

Finalment, en l'exemple que segueix hem restringit la cerca a les entrades que acaben per la cadena de caràcters *ció*.

Consulta general

Conté
Comença per
Acaba en

Cerca arreu

Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

Funció

Cerca arreu

Hi ha 1184 entrades que acaben en «ció»

abdicació *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
renúncia, dimissió, renunciació, renunciament, abandó, abandonament, cessió, resignació, remoció, claudicació.

aberració *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
desviació, esgarriament, ofuscació, obcecació, equivocació, error, absurditat, anomalia, disbarat.

abjecció *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
baixesa, vilesa, indignitat, roïnesa, sordidesa, mesquinesa.

abjuració *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
retractació, apostasia, renunciació.

ablació *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
operació, extirpació, supressió, intervenció, amputació, separació, escissió, mutilació, tall, abscisió.

1.2. La consulta per funció sintàctica

La consulta per funció sintàctica, a diferència de la consulta general, només permet fer el tipus de cerca arreu.

1.2.1. La cerca arreu

La cerca arreu de la consulta per funció sintàctica permet trobar articles que contenen una cadena de caràcters determinada, tant a l'entrada com a la llista de sinònims, segons la funció sintàctica del mot o expressió de l'entrada. Aquesta restricció de cerca és una eina molt útil, si pensem que quan es busca un sinònim en un context determinat el que es vol trobar és una peça lèxica que faci la mateixa funció que el mot o l'expressió que es vol substituir.

En l'exemple següent, hem fet la cerca de la cadena de caràcters *ment* amb la restricció que la funció de l'entrada sigui adverbial.

Consulta general

Cerca arreu

Conté

Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

ment

Cerca arreu

Funció

- una altra funció
- adjectiva
- nominal
- pronominal
- determinant
- quantificadora
- verbal
- adverbial
- conjuntiva
- prepositiva
- interjectiva
- oracional
- paremial
- formulària

Hi ha 99 articles que contenen «ment»

a bastament *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a bastaça.

a bastaça *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a bastament, prou, suficientment, bastament.

a betzef *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
en abundància, abundantament, a balquena, a dojo.

a borbollades *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a borbolls, a borbollons, tumultuosament.

a borbollons *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a borbollades, a borbolls, tumultuosament.

Tanmateix, si busquem la mateixa cadena de caràcters amb la restricció que la funció de l'entrada sigui adjectiva, el nombre de resultats és bastant més elevat.

The screenshot shows a search interface with a search bar and a dropdown menu for 'Consulta per funció sintàctica'. The dropdown menu lists various grammatical functions, with 'adjectiva' highlighted. Below the dropdown, it says 'Hi ha 212 articles'. The main results area displays several words with their grammatical functions and definitions:

- abortiu | abortiva** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
rudimentari, nonat, prematur.
rudimentària, nonada, prematura.
- accessori | accessòria** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
secundari, accidental, suplementari, complementari, subordinat, marginal.
secundària, accidental, suplementària, complementària, subordinada, marginal.
- actual** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
1. present, modern, momentani, contemporani, hodiern, corrent, vàlid, vigent.
2. real, efectiu, existent.
- adicional | adicional** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
suplementari, complementari, afegit, marginal, adjunt.
suplementària, complementària, afegida, marginal, adjunta.
- adelerat | adelerada** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
apassionat, frisós, vehement, afanyós, desficiós, anhelant.
apassionada, frísona, vehement, afanyosa, desficiosa, anhelant.

2. Presentació dels resultats de les cerques

El programari de cerca del diccionari de sinònims ofereix les informacions sobre les consultes fetes segons les disposicions que especificuem tot seguit i que ja hem pogut anar observant fins ara.

Sota el quadre de consultes figura la cadena de caràcters que s'ha buscat i el nombre d'articles (o d'entrades, en el cas que fem una cerca a l'entrada) que compleixen els resultats de la cerca. Si s'han fet cerques arreu i n'hi ha més de vint, s'indica explícitament que només es mostren, inicialment, els vint primers sinònims dels resultats; dos botons situats a sota permeten veure al grup de vint sinònims següent o al darrer grup de sinònims dels resultats.

Consulta general

essa

Conté

Consulta per funció sintàctica

a corre-cuita *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CIT
a cuita-corrents, a corre-corrents, cuitadament, de **pressa**, precipitadament.

a dretcient *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CIT
deliberadament, conscientment, a posta, exprés, **expressament**, a dretes, cientment.

a gratcient *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CIT
expressament, deliberadament, intencionadament, a posta, a propòsit.

a la desesperada *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CIT
de **pressa**, desesperadament.

a pleret *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CIT
a poc a poc, sense **pressa**, detingudament.

abadessa *f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
superiora, priora.

Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 582 que contenen «**essa**»

A partir de la segona pantalla de resultats apareixen quatre botons, amb els quals podem accedir al primer grup de vint sinònims dels resultats, al grup de sinònims immediatament anterior, al grup de sinònims immediatament següent i al darrer grup de sinònims dels resultats.

Consulta general

essa

Conté

Consulta per funció sintàctica

afanyar-se *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
aplicar-se, atrafegar-se, escarrassar-se, maldar, esforçar-se, basquejar-se, suar, espavilar-se, **apressar-se**, córrer, pençar, trescar, cuitar.

afeccionar-se *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
enamorar-se, agradar-se, inclinar-se, afectar-se, estimar, **interessar-se**, afal·lerar-se, engrescar-se, apassionar-se, entusiasmar-se, enderiar-se, encaboriar-se.

afiliar-se *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
entrar, apuntar-se, inscriure's, fer-se, **ingressar**.

afluir *v.* » DIEC2 | DCVB | CIT
decórrer, acudir, acórrer, concórrer, confluïr, anar, tributar, desembocar, **vessar**, abocar, buidar, anar a parar.

afusió *f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
abocament, **vessament**.

Es mostren els articles 21 a 40 d'un total de 582 que contenen «**essa**»

Cal tenir en compte que, si hi ha molts resultats, l'ordinador pot donar un missatge d'error en anglès provinent del servidor, per raó, generalment, d'una insuficiència de memòria cau o *buffer*.

Response object error 'ASP 0251 : 80004005'

Response Buffer Limit Exceeded

/sinonims/sinonims_cerca_clg.asp, line 0

Execution of the ASP page caused the Response Buffer to exceed its configured limit.

2.1. Disposició tipogràfica de les formes femenines i de les remissions

Com ja hem vist, en les entrades la forma femenina es disposa seguida de la masculina i separada per una plec o barra vertical. Excepcionalment, però, el femení pot tenir dues formes igualment vàlides (que el programari ens mostra independentment de quina hàgim introduït en el quadre de consultes per a fer la cerca); aquestes dues formes apareixen separades per una barra inclinada en les llistes de sinònims, però no en les entrades, en les quals una entrada formada per aquesta segona forma del femení hi remet, precedida del verb *Vegeu*.

Per limitacions del programari de consulta, en les remissions només hi figura la forma masculina de l'entrada, que remet a l'article corresponent.

Consulta general

advocadessa Cerca arreu

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

Cerca arreu Funció

Hi ha 7 articles que contenen «advocadessa»

advocadessa f. » DIEC2 | DCVB | CIT
Vegeu advocat .

advocat | advocada m. i f. » DIEC2 | DCVB | CIT

- lletrat.
- defensor, intercessor.

- lletrada.
- defensora, intercessora.

defensor² | defensora m. i f. » DIEC2 | DCVB | CIT

advocat.
advocada/advocadessa.

intercessor² | intercessora m. i f. » DIEC2 | DCVB | CIT

advocat.
advocada/advocadessa.

Pel que fa als sinònims, també hem vist que les formes femenines es disposen en un bloc situat a la part inferior del bloc anomenat *principal*, que conté les formes masculines i singulars (generalment). Si una forma del bloc principal és femenina, en la llista de sinònims femenins aquesta forma apareix entre claudàtors. Si no és possible la forma femenina d'un sinònim, en la mateixa posició de la llista hi ha un guió llarg.

Consulta general

albat

Conté

Consulta per funció sintàctica

albat m. >> DIEC2 | DCVB | CiT

1. nen, criatura, infant.

2. innocent, cándid, ingenu, babau, bonifaci.

1. nena, [criatura], -.

2. innocent, cándida, ingènu, babau, bonifàcia.

Hi ha 1 article que conté «albat»

2.2. Ordenació de les formes verbals

La llista d'articles que apareix com a resultat d'una cerca es pot veure ordenada alfabèticament per l'entrada i pel número d'homògraf d'aquesta, si en té. En el cas dels verbs, excepcionalment, les formes pronominalitzades figuren immediatament a sota de les formes sense pronominalitzar, prescindint de l'ordenació alfabètica estricta.

Consulta general

Conté

Consulta per funció sintàctica

bufar v. >> DIEC2 | DCVB | CiT

1. insuflar, alenar, respirar, bufegar, esbufegar.

2. exclamar-se, doldre's.

bufar-se v. >> DIEC2 | DCVB | CiT

inflar-se, embutllifar.

bufarell m. >> DIEC2 | DCVB | CiT

bufec, corrent d'aire, ventada, bufada.

bufarut m. >> DIEC2 | DCVB | CiT

ventada, ràfega, rafegada, bufec.

Hi ha 5 entrades amb la forma «bufar»

2.3. Observacions sobre la ce i la ce trencada i les marques diacrítics

El programari de cerca no distingeix la lletra ce (c) de la ce trencada (ç), ni altres caràcters de les seves variants modificades, com ara vocals amb diacrítics. Per tant, les cerques que inclouen caràcters que tenen variants els mostren tots, indistintament, però només apareix il·luminada la cadena de caràcters que inclou la variant exacta que hem buscat. Així, si

busquem la cadena *nçu*, el programari mostra totes les entrades que contenen aquesta seqüència i, a més, totes les que contenen la seqüència *ncu*, però només illumina les primeres.

Consulta general
 Cerca arreu
 Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica
 Funció

Cerca arreu

Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 247 que contenen «nçu»

Següents Darrers

abandó *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 abandonament, deixament, renunciament, abdicació, cessió, defecció, descurança, deixadesa, desídia, **incúria**, negligència, aïllament, claudicació.

abatussat | **abatussada** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
vençut, estossinat, malmenat, malparat.
vençuda, estossinada, malmenada, malparada.

acusació *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
inculpació, imputació, càrrec, delació, denúncia, recriminació, queixa, querella, retret, reprotxe, repte, reprovació, incriminació, penjament.

adhesió *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 1. adheriment, adherència, unió, enganxament, agafament, aplicació, incrustació, fixació, lligam, aglutinació, juxtaposició, soldadura, **agregació**, consistència.
 2. amistat, solidaritat, fidelitat, afecció, **vinculació**, lleialtat, aliança, conformitat.

En la imatge següent podem veure que la cerca *qüe* produeix resultats que contenen les cadenes de caràcters *que* i *què* també, però només apareix il·luminada la primera seqüència, que és la que correspon a la cerca que hem fet realment.

Consulta general
 Cerca arreu
 Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica
 Funció

Cerca arreu

Hi ha 301 entrades amb la forma «qüe»

abroquerar *v.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 cobrir, protegir, adargar, escudar.

alqueria *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 casa de camp, mas.

alterquejar *v.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
 altercar, disputar.

altiloqüència *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
grandiloqüència, èmfasi, pompositat, retòrica, ampul·lositat.

altiloqüent *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
grandiloqüent, altisonant, emfàtic, pompós, retòric, ampul·lós, inflat, declamatori.
grandiloqüent, altisonant, emfàtica, pomposa, retòrica, ampul·losa, inflada, declamatorià.

2.4. Abreviatura i desplegament de la categoria lexicogramatical de l'entrada

A la dreta de cada entrada figura l'abreviatura de la categoria lexicogramatical corresponent, d'acord amb la llista de marques sintàctiques del DICCIONARI DE SINÒNIMS. La denominació desplegada de la categoria es mostra quan situem el punter del ratolí al damunt d'aquesta abreviatura.

Consulta general

abas

Conté

Consulta per funció sintàctica

Funció

a l'abast *loc. adv.* » DIEC2 | DCVB | CiT
a mà, a prop locució adverbial

abassegador | **abassegadora** *adj.* » DIEC2 | DCVB | CiT
acaparador, arreplegador, acumulador.
acaparadora, arreplegadora, acumuladora.

abassegament *m.* » DIEC2 | DCVB | CiT
acaparament, arreplegament, arreplega, acumulació.

abassegar *v.* » DIEC2 | DCVB | CiT
acaparar, arreplegar, agafar, proveir, agabellar.

Es mostren els articles 1 a 20
d'un total de 124 que contenen «abas»

2.5. Lemes i sinònims no catalans ni catalanitzats

Les entrades que corresponen a mots i expressions que no són catalans ni han estat catalanitzats ortogràficament figuren en lletra negreta cursiva, i porten entre claudàtors la marca de la llengua d'origen (generalment, abreujada), que se situa a la dreta de la categoria lexicogramatical.

Pel que fa als sinònims, per limitacions del programari de cerca els mots i expressions no catalans ni catalanitzats figuren en lletra rodona com la resta de sinònims, però van seguits de la marca de la llengua d'origen, escrita entre parèntesis.

Consulta general

quid pro quo

Conté

Consulta per funció sintàctica

Funció

error *m.* » DIEC2 | DCVB | CiT
1. errada, erra, errament, errata, equivocació, equivoc, confusió, falta, desencert, fallada, inadvertència, malencert, badada, distracció, oblit, pífia, espifiada, nyap, bunyol.
2. mentida, falsedat, inexactitud, engany, disbarat, heretgia, incorrecció, defecte, aberració, lapsus, tergiversació, quid pro quo (ll.).

quid pro quo *c. nom. m. [ll.]* » DIEC2 | DCVB | CiT
1. una cosa per una altra.
2. error, equivoc, equivocació, lapsus.

Hi ha 2 articles que contenen «quid pro quo»

2.6. Enllaç dels lemes al DIEC2, al DCVB, al DDLC i al CiT

A l'extrem dret d'on figura la informació corresponent a cada entrada, hi ha enllaços a altres obres lexicogràfiques en línia perquè el programari hi cerqui la mateixa forma entre les entrades que contenen: fins ara, hi figuren enllaços a la segona edició del diccionari normatiu (DIEC2, <http://dlc.iec.cat>), al *Diccionari català-valencià-balear*, d'Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll (DCVB, <http://dcvb.iecat.net>); al *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* de l'IEC (<http://dcc.iec.cat>), i al cercador transversal de la biblioteca en línia d'obres

terminològiques del Projecte de Terminologia de Ciència i Tecnologia de l'IEC (CercaCiT, <http://cit.iec.cat/entrada.asp?pagina=10>).

En el cas d'alguns mots, com ara els que no són normatius, pot passar que el resultat de la cerca mitjançant aquests enllaços sigui infructuosa; d'altra banda, la manca de resultats també pot ser deguda a una qüestió purament ortogràfica. Pel que fa als verbs pronominals, per exemple, hem de tenir en compte que el DIEC2 no fa constar explícitament aquestes formes en les entrades dels articles corresponents a verbs.

The screenshot shows the IEC search interface. On the left, there are search filters: 'Consulta general' with a search box and 'Cerca arreu' button; 'Conté' dropdown with a search box and 'Cerca a l'entrada' button; and 'Consulta per funció sintàctica' with a search box and 'Funció' dropdown, with a 'Cerca arreu' button. On the right, the search results for 'compondre's v.' are shown, with a red box highlighting the navigation links '>> DIEC2 | DCVB | DDLC | CiT'. Below the links, the definition 'entendre's, posar-se d'acord, avenir-se.' is displayed. At the bottom, a message states 'Hi ha 1 entrada amb la forma «compondre's»'.

2.7. Marques valoratives

Algunes entrades van acompanyades de marques valoratives de tipus cronolèctol i estilístic, abreujades i compostes en lletra versaleta rodona. En el moment d'obrir al públic el DICCIONARI DE SINÒNIMS, hi figuren les marques següents:

ANT.	[emprat] antigament
DESP.	[emprat] despectivament
OBS.	[mot/sentit] obsolet

The screenshot shows the IEC search interface. On the left, there are search filters: 'Consulta general' with a search box and 'Cerca arreu' button; 'Conté' dropdown with a search box and 'Cerca a l'entrada' button; and 'Consulta per funció sintàctica' with a search box and 'Funció' dropdown, with a 'Cerca arreu' button. On the right, the search results for 'templari | templària adj. i m. i f.' are shown, with a red box highlighting the 'OBS.' mark. Below the mark, the definition 'templar.' and 'templera.' are displayed. At the bottom, a message states 'Hi ha 1 article que conté «templari»'.

2.8. Notes de restricció d'ús

Hi ha articles que contenen, entre parèntesis, una nota amb una restricció d'ús a l'entrada, situada just damunt del bloc de sinònims principal.

The screenshot shows the search interface for the word "alerta". On the left, there are two search sections: "Consulta general" with a search box and "Cerca arreu" button, and "Consulta per funció sintàctica" with a search box and "Funció" dropdown. The search results on the right show two entries for "alerta":

- alerta**¹ *interj. (fórmula rutinària)* >> DIEC2 | DCVB | CIT
(sovint, seguit del signe d'exclamació)
compte.
- alerta**² *f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
alarma, sometent, guàrdia, vigilància, atenció.

At the bottom, it states: "Hi ha 2 entrades amb la forma «alerta»".

2.9. Variants gràfiques de les entrades i dels sinònims

Excepcionalment, hi ha entrades i sinònims que presenten variants purament gràfiques. En el cas de les entrades, les variants remetent a les formes principals dels mots.

The screenshot shows the search interface for the word "xòfer". On the left, there are two search sections: "Consulta general" with a search box and "Cerca arreu" button, and "Consulta per funció sintàctica" with a search box and "Funció" dropdown. The search results on the right show two entries for "xòfer":

- xofer**¹ | **xofera** *m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
xòfer, conductor, automobilista, camioner.
xòfera, conductora, automobilista, camionera.
- xòfer**² | **xòfera** *m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
Vegeu **xofer**.

At the bottom, it states: "Hi ha 2 entrades amb la forma «xòfer»".

En el cas dels sinònims, les variants estan separades de les formes principals per una barra inclinada.

Consulta general

Comença per ▼ cada

Consulta per funció sintàctica

 Funció ▼

cada *indef. pron. inv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
tot, **qualsevol/qualsevulla.**
tota, qualsevol/qualsevulla.

cadafal *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
1. plataforma, estrada, taulat, tarima, empostissat, entaulat, patíbul.
2. túmul.

cadarn *m.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
refredat, constipat, calapàndria.

cadarnós | **cadarnosa** *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
refredat, constipat.
refredada, constipada.

Hi ha **8** entrades que comencen per «**cada**»

3. Cerques especials

A més de les opcions bàsiques de cerca que hem vist fins ara, hi ha la possibilitat de fer cerques no previstes inicialment i que poden resultar interessants, per exemple, a l'hora de recomptar el nombre de mots que compleixen unes certes condicions. Entre les múltiples cerques possibles, n'oferim sis a continuació.

3.1. Recompte de tots els articles del *DICCIONARI DE SINÒNIMS en un moment determinat*

Per a trobar tots els articles que conté el diccionari en un moment determinat, hem d'escriure el símbol del tant per cent (%) a la finestra de cerca arreu del quadre de consulta general. Cal tenir en compte, però, que l'ordinador se'ns pot bloquejar o que pot aparèixer el missatge d'error del servidor que hem comentat al § 2.

Consulta general

Conté ▼

Consulta per funció sintàctica

 Funció ▼

a bastament *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a bastança.

a bastança *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a bastament, prou, suficientment, bastantment.

a betzef *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
en abundància, abundosament, a balquena, a dojo.

a borbollades *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a borbolls, a borbollons, tumultuosament.

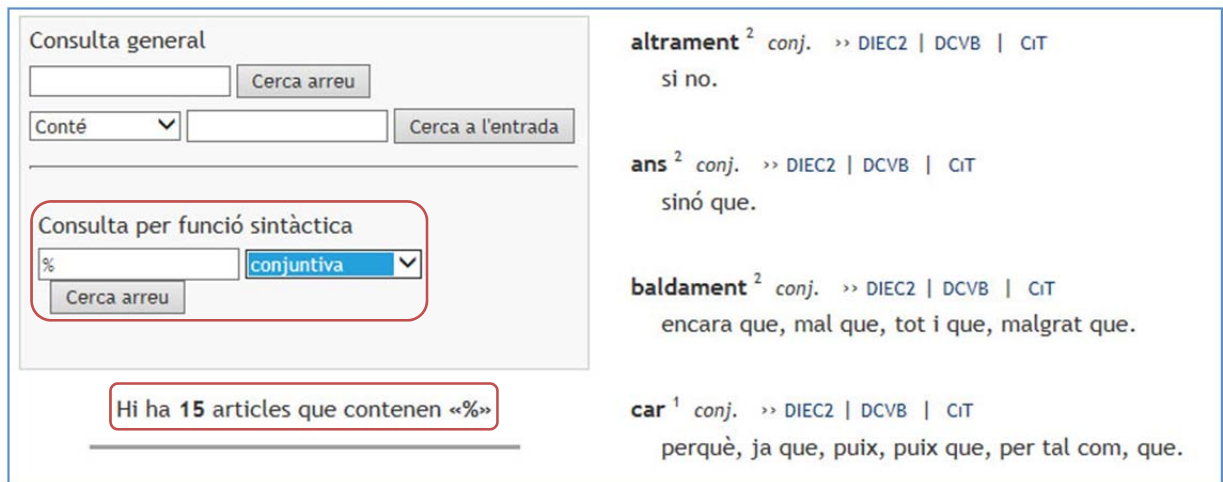
a borbollons *loc. adv.* >> DIEC2 | DCVB | CIT
a borbollades, a borbolls, tumultuosament.

Es mostren els articles **1 a 20**
d'un total de **27542** que contenen «%»

||

3.2. Recompte de les entrades que fan una funció sintàctica determinada

De la mateixa manera, per a trobar el nombre exacte d'entrades que fan una funció sintàctica determinada, hem d'escriure el símbol del tant per cent (%) a la finestra de cerca arreu de la consulta per funció sintàctica. Cal tenir en compte que les entrades que tenen les funcions adjectiva i nominal alhora es compten tant en una funció com en l'altra.

Consulta general

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

% conjuntiva

Cerca arreu

Hi ha 15 articles que contenen «%»

altrament² conj. >> DIEC2 | DCVB | CIT
si no.

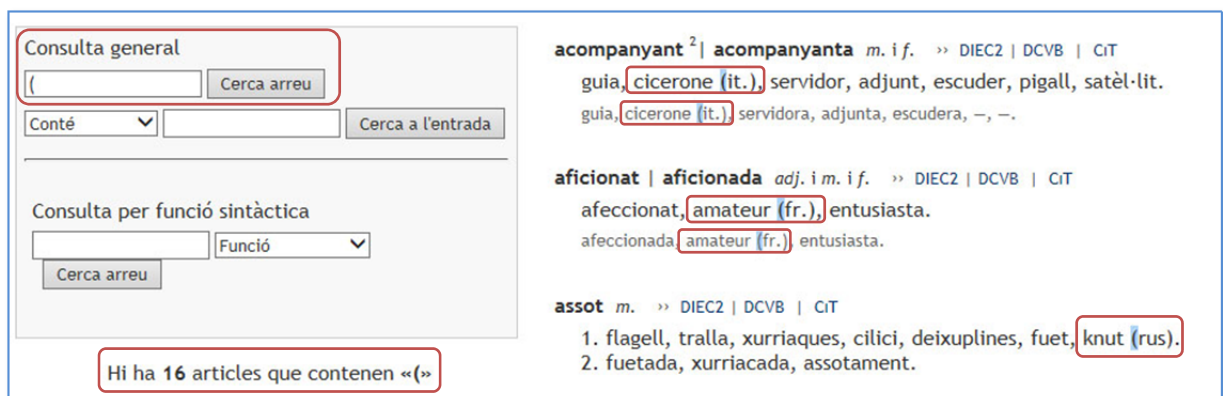
ans² conj. >> DIEC2 | DCVB | CIT
sinó que.

baldament² conj. >> DIEC2 | DCVB | CIT
encara que, mal que, tot i que, malgrat que.

car¹ conj. >> DIEC2 | DCVB | CIT
perquè, ja que, puix, puix que, per tal com, que.

3.3. Localització i recompte de tots els lemes i sinònims que són manlleus

Per a trobar tots els sinònims que són manlleus, hem de posar un parèntesi d'obertura en la finestra de la cerca arreu del quadre de consulta general (estarem cercant els parèntesis que contenen la marca de llengua). Per a trobar totes les entrades que són manlleus, però, no podem fer servir un sistema semblant; malgrat tot, totes les entrades que són manlleus figuren també com a sinònim d'alguna altra entrada, fet que facilita la seva cerca.

Consulta general

(Cerca arreu

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

Funció

Cerca arreu

Hi ha 16 articles que contenen «(»

acompanyant² | **acompanyanta** m. i. f. >> DIEC2 | DCVB | CIT
guia, **cicerone (it.)** servidor, adjunt, escuder, pigall, satèl·lit.
guia, **cicerone (it.)** servidora, adjunta, escudera, -, -.

aficionat | **aficionada** adj. i m. i. f. >> DIEC2 | DCVB | CIT
afeccionat, **amateur (fr.)** entusiasta.
afeccionada **amateur (fr.)** entusiasta.

assot m. >> DIEC2 | DCVB | CIT
1. flagell, tralla, xurriaques, cilici, deixuplines, fuet, **knut (rus)**.
2. fuetada, xurriacada, assotament.

The screenshot shows a search interface with a search box containing 'amateur' and a 'Cerca arreu' button. Below it is a 'Conté' dropdown and another 'Cerca a l'entrada' button. A section for 'Consulta per funció sintàctica' has an empty search box and a 'Funció' dropdown with a 'Cerca arreu' button. A summary box at the bottom states 'Hi ha 2 articles que contenen «amateur»'. On the right, search results are displayed: 'aficionat | aficionada adj. i m. i f. » DIEC2 | DCVB | CIT' with sub-entries 'afeccionat, amateur (fr.), entusiasta.' and 'afeccionada, amateur (fr.), entusiasta.'. Below this, 'amateur adj. i m. i f. [fr.] » DIEC2 | DCVB | CIT' is shown with sub-entries 'aficionat.' and 'aficionada.'.

3.4. Localització i recompte de les entrades que tenen remissions a altres articles

Finalment, per a trobar totes les remissions a altres articles que conté el diccionari, hem d'escriure en el camp de cerca a l'entrada del quadre de consulta general la seqüència ` ` (incloent-hi el punt i coma), que és un codi que es fa servir en llenguatge de programació HTML per a inserir un espai forçat.

The screenshot shows a search interface with a search box containing ' ' and a 'Cerca arreu' button. Below it is a 'Conté' dropdown and another 'Cerca a l'entrada' button. A section for 'Consulta per funció sintàctica' has an empty search box and a 'Funció' dropdown with a 'Cerca arreu' button. A summary box at the bottom states 'Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 22 que contenen « »'. On the right, search results are displayed: 'advocadessa f. » DIEC2 | DCVB | CIT' with sub-entry ';Vegeu advocat .', 'alcaldessa f. » DIEC2 | DCVB | CIT' with sub-entry ';Vegeu alcalde .', 'batllessa f. » DIEC2 | DCVB | CIT' with sub-entry ';Vegeu batlle .', and 'ben adv. » DIEC2 | DCVB | CIT' with sub-entries '1. del tot, força, prou, molt, completament, totalment.' and '2. ;Vegeu bé².'.

3.5. Localització o recompte de tots els verbs reflexius i recíprocs

Per a trobar tots els verbs reflexius i recíprocs que figuren al DICIONARI DE SINÒNIMS, cal fer dues cerques arreu consecutives al quadre de consulta general. Primer hem de buscar la seqüència `-se`, i a continuació la seqüència `'s`.

Consulta general

Conté

Consulta per funció sintàctica

abalançar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
abocar-se, inclinar-se, llançar-se, precipitar-se.

abandonar v. » DIEC2 | DCVB | CIT
deixar, jaquir, lliurar, abdicar, desistir, renunciar, cedir, descurar, negligir, deshabitar, desatendre, plantar, claudicar, rendir-se, gicar.

abjurar v. » DIEC2 | DCVB | CIT
retractar-se, apostatar, renegar, renunciar, desdir-se.

abocar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
1. llençar-se, anar, acudir, concórrer, fer cap.
2. abalançar-se, inclinar-se.

Es mostren els articles 1 a 20
d'un total de 1449 que contenen «-se»

|| Següents Darrers

Consulta general

Conté

Consulta per funció sintàctica

abonar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
inscriure's, subscriure's, apuntar-se.

abraonar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
agafar-se, llançar-se, escometre's, investir-se, aferrissar-se.

abstreure's v. » DIEC2 | DCVB | CIT
aïllar-se, distreure's, capficar-se, retreure's, concentrar-se.

acalorar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
1. encendre's.
2. enardir-se, exaltar-se, apassionar-se, entusiasmar-se, excitar-se.

Es mostren els articles 1 a 20
d'un total de 291 que contenen «'s»

|| Següents Darrers

Hem trobat un total de 1.740 articles que contenen sinònims que són verbs pronominals reflexius. Tanmateix, si volem veure il·luminats els resultats de la segona cerca, hem d'escriure l'apòstrof mitjançant la combinació Alt 0146 del teclat numèric: 's.

Consulta general

Conté

Consulta per funció sintàctica

abonar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
inscriure's, subscriure's, apuntar-se.

abraonar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
agafar-se, llançar-se, escometre's, investir-se, aferrissar-se.

abstreure's v. » DIEC2 | DCVB | CIT
aïllar-se, distreure's, capficar-se, retreure's, concentrar-se.

acalorar-se v. » DIEC2 | DCVB | CIT
1. encendre's.
2. enardir-se, exaltar-se, apassionar-se, entusiasmar-se, excitar-se.

Es mostren els articles 1 a 20
d'un total de 291 que contenen «'s»

|| Següents Darrers

3.6. Localització o recompte de sinònims acabats en una cadena de caràcters determinada

Per a trobar tots els sinònims acabats en una cadena de caràcters determinada, cal fer tres cerques arreu consecutives al quadre de consulta general. En les tres cerques hem d'escriure la cadena de caràcters seguida d'un punt, d'una coma i, finalment, d'una barra inclinada. Obtindrem el nombre total d'articles que contenen algun mot acabat amb aquesta terminació fent la suma dels tres resultats.

The screenshot shows the 'Consulta general' section with the search term 'anta.' entered in the input field. The search button 'Cerca arreu' is highlighted with a red box. Below the search bar, there are options for 'Conté' and 'Cerca a l'entrada'. The 'Consulta per funció sintàctica' section is also visible. A summary box at the bottom indicates 'Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 36 que contenen «anta.»'. The results list includes:

- artista** *m. i. f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - 1. artífex, artesà.
 - 2. intèrpret, actor, executant, músic, pintor, còmic, comediant.
 - 1. artífex, artesana.
 - 2. intèrpret, actriu, executant, música, pintora, còmica, comedianta.
- aspirant** *m. i. f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - 1. pretendent, candidat, sol·licitant, concursant, concurrent, inscrit, peticionari.
 - 2. auxiliar, meritori, ajudant.
 - 1. pretendenta, candidata, sol·licitant, concursant, concurrent, inscrita, peticionària.
 - 2. auxiliar, meritòria, ajudanta.
- balada** *f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - cançó, poema, lai, complanta.

The screenshot shows the 'Consulta general' section with the search term 'anta,' entered in the input field. The search button 'Cerca arreu' is highlighted with a red box. Below the search bar, there are options for 'Conté' and 'Cerca a l'entrada'. The 'Consulta per funció sintàctica' section is also visible. A summary box at the bottom indicates 'Es mostren els articles 1 a 20 d'un total de 80 que contenen «anta,»'. The results list includes:

- abrigall** *m.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - abric, manta, flassada.
- acòlit | acòlita** *m. i. f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - 1. escolà.
 - 2. assistent, ajudant, subaltern, sequaç, seguidor.
 - 1. escolana.
 - 2. assistent/assistenta, ajudanta, subaltern, sequaç, seguidora.
- actor² | actriu** *m. i. f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - personatge, protagonista, artista, còmic, comediant, histrió, intèrpret.
 - personatge, protagonista, artista, còmica, comedianta, -, intèrpret.
- adjutor | adjutora** *m. i. f.* » DIEC2 | DCVB | CIT
 - ajudant, adjunt, assistent, secretari, auxiliar.
 - ajudanta, adjunta, assistent/assistenta, secretària, auxiliar.

Consulta general

Consulta per funció sintàctica

Hi ha 6 articles que contenen «anta/»

.....

ciclop *m.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 gegant.
 geganta/gegantessa.

colós *m.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 gegant, ciclop, tità, hèrcules.
 geganta/gegantessa, –, titana, –.

fenomen² *m.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 monstre, nan, gegant.
 –, nana, geganta/gegantessa.

ogre | ogressa *m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 gegant, ciclop.
 geganta/gegantessa, –.

En el cas d'aquest exemple, hem trobat un total de 122 articles que contenen sinònims acabats en *anta*.

I encara podríem afinar la cerca si féssim servir la consulta per funció sintàctica. A continuació repetim les tres operacions anteriors restringint els resultats perquè els mots que busquem tinguin la funció adjectiva.

Consulta general

Consulta per funció sintàctica

Hi ha 6 articles que contenen «anta.»

burlata *adj. i m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 burlador, burlaner, burler, mofeta, mofaire, bromista, plaga, irònic, farsant, comediant.
 burladora, burlanera, burlera, mofeta, mofaire, bromista, plaga, irònica, farsant, comedi^aanta.

coquí | coquina *adj. i m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 1. gasiu, avar, mesquí, agarrat.
 2. covard, traïdor, bergant.
 1. gasiva, avara, mesquina, agarrada.
 2. covarda, traïdora, berganta.

malvat² | **malvada** *adj. i m. i f.* >> DIEC2 | DCVB | CiT
 dolent, pervers, cruel, inhumà, malfactor, criminal, infame, malànima, brètol, canalla, facinerós, bergant.
 dolenta, perversa, cruel, inhumana, malfactora, criminal, infame, malànima, brètola, canalla, facinerosa, berganta.

Consulta general

Cerca arreu

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

anta, **adjectiva** ▼

Hi ha 17 articles que contenen «anta,»

benaventurat | benaventurada *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

1. gloriós, sant, excels.
2. feliç, afortunat, benaventurós, venturós, benaurat, sortós, astruc.
3. beneït, ximple, curt de gambals.

1. gloriosa, **santa**, excelsa.
2. feliç, afortunada, benaventurosa, venturosa, benaurada, sortosa, astruga.
3. beneïta, ximple, curta de gambals.

bo | bona *adj.* >> DIEC2 | DCVB | CIT

(*bon* quan precedeix l'element que modifica)

1. avantatjós, útil, convenient, favorable, satisfactori, profitós, fructuós, adequat, oportú, apropiat, adient, idoni, avinent, escaient, ajustat, conforme, enraonat, propi, fàcil, còmode.
2. excel·lent, distingit, sobresortint, exemplar.
3. gustós, plaent, agradable, esplèndid.
4. sa, robust, ferm, saludable.
5. bondados, benèvol, benigne, beneït, benemèrit, caritatiu, compassiu, misericordiós, sant, virtuós, honest, honrat.
6. ingenu, càndid, innocent, incaut.
7. abundant, copiós, quantíós.

1. avantatjosa, útil, convenient, favorable, satisfactòria, profitosa, fructuosa, adequada, oportuna, apropiada, adient, idònia, avinent, escaient, ajustada, conforme, enraonada, pròpia, fàcil, còmoda.
2. excel·lent, distingida, sobresortint, exemplar.
3. gustosa, plaent, agradable, esplèndida.
4. sana, robusta, ferma, saludable.
5. bondadosa, benèvola, benigna, beneïda, benemèrita, caritativa, compassiva, misericordiosa, **santa**, virtuosa, honesta, honrada.
6. ingènua, cànvida, innocent, incauta.
7. abundant, copiosa, quantiosa.

En aquest cas, restringint més la cerca, hem obtingut un total de 23 articles que contenen adjectius acabats en *anta*.

Consulta general

Cerca arreu

Conté Cerca a l'entrada

Consulta per funció sintàctica

anta/ **adjectiva** ▼

Hi ha 0 articles que contenen «anta/»